

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Osuustoiminnallinen yhteisyrittäjyys

FT Pekka Pättiniemi
Pellervon päivät 2008

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Taustaa

- Teollisen vallankumouksen kritiikki
- Ensimmäinen henkilöstön omistama osuuskunta Yhdysvaltoihin 1791
- Etelä- eurooppalainen ja amerikkalainen traditio
- Suomeen 1800 – ja 1900-luvun vaihteessa, satama ja rakennusala

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Mitä on henkilöstöyrittäminen?

- Henkilöstöomisteisella yrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka on pääasiassa työntekijöidensä omistama, jossa omistus ja äänivalta ovat jakautuneet tasaisesti työntekijöiden keskuuteen.
- Määritelmä ei sulje pois piiristään esimerkiksi osakeyhtiöitä tai avoimia yhtiöitä

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Mitä on henkilöstöyrittäminen?

- Työntekijöiden osallistuminen yrityksen johtamiseen ja omistamiseen on ollut vierasta suomalaiselle yhteiskunnalle.
- Sekä yrittäjät, että ammattiyhdistysliike ovat toiminnassaan korostaneet tarvetta pitää työntekijöiden ja työnantajien roolit selkeästi erillään.

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Mitä on henkilöstöyrittäminen?

- Henkilöstön omistamia yrityksiä on erityisesti Espanjassa, Italiassa ja Ranskassa. Espanjassa työosuustoiminnan ja muidenkin henkilöstöomistisuuden yritysmuotojen kehittäminen on ollut vilkasta
- Erityisen kiinnostava uusi henkilöstöomistisuuden malli on SAL (Societas Anonymas Laboral), joiden perustamista tuetaan erityisellä lailla.
- Baskimaalla toimi noin 80 000 henkilöä työllistävä henkilöstön omistamien osuuskuntienverkosto Mondragon Cooperative Corporation.
- Työvoimasta on yli 80 prosenttia osuuskuntiansa omistajajäseniä.
- Espanjan kolmanneksi suurin päivittäistavara-kauppa, Eroski työllistää noin 33000 henkilöä. Se on mielenkiintoinen hybridiyritys, jonka omistavat sekä asiakasomistajat että työntekijät, joilla on oma selkeä edustuksensa yrityksen hallinnossa.

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Henkilöstöyrittäminen Suomessa

- Suomalaiset henkilöstön omistamat osuuskunnat voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään:
- Varsinaisiin henkilöstön omistamiin osuuskuntiin, joita luonnehtii liiketoimintalähtöisyys
- sosiaalisiin työosuuskuntiin (labour co-operatives), joille on ominaista yrityksen sosiaaliset päämäärät ja jäsenten integrointi takaisin työelämään
- On ilmeistä, että Suomessa toimii myös runsaasti osakeyhtiö -muotoisia yrityksiä, joissa osakkeiden omistus on jaettu tasan ja osakkeiden myyntiä henkilökunnan ulkopuolelle on rajoitettu

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Henkilöstöyrittäminen Suomessa

- 1990-luvun keskeisiä toimialoja ovat olleet rakennusala, siivous ja tekniset toimistopalvelut.
- Tänäpäin osuuskuntia perustavat korkean ammattitaidon omaavat palvelualan erityisosaajat, joten kasvualoja ovat taide- ja kulttuuriala, sosiaaliala sekä tietotekniikan ja viestinnän alat.
- Viimeisin kehitystrendi on ollut esiintyvien taiteilijoiden perustamat osuuskunnat (teatteri-, ooppera- ja tanssiryhmät) ja elektronisen tiedonvälityksen ja tietotekniikan palvelujen osuuskunnat.

osuustoiminnan kehittäjät
- coop finland ry

Henkilöstöyrittäminen Suomessa

- Kiinnostuksen laajentumista kuvaa myös se, että Suomen noin 30 ammattikorkeakoulusta yli 20:ssä on perustettu osuuskuntia yrittäjyyden harjoittelumuodoksi.
- Ammattikorkeakoulujen ohella osuuskunnallinen yrittäjyys on levinnyt myös muihin oppilaitoksiin